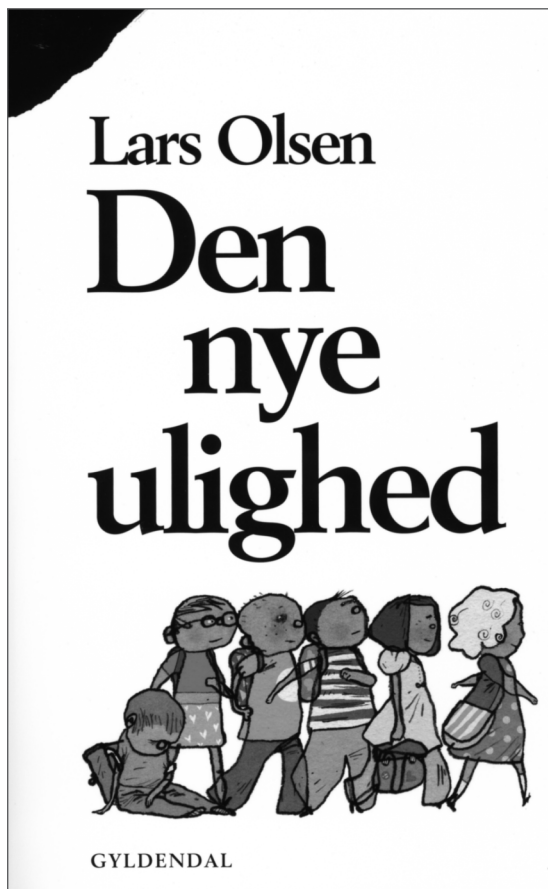

ANMELDELSE

TIL KAMP MOD DE ULIGE CHANCER

Af Preben Etwil

Lars Olsen: Den nye ulighed.
180 sider. Kr. 159,-. Gyldendal 2007.

Bogen henvender sig til alle, der er interesseret i Danmarks kulturelle, sociale og samfundsmæssige forhold, dvs. politikere, den oplyste borger, de uddannelsessøgende, socialarbejdere og andet godtfolk. Til trods for at bogen behandler svære samfundsmæssige problemstillinger, er den skrevet, så enhver der gider, kan følge med. Den er dejlig fri for akademiske nykker, men tro ikke, at den ikke går i dybden med problemerne. Det gør den – og den gør det på en dejlig fordomsfri måde.

Der er hug til både traditionelle liberaller og betontunge socialister. Hovedsagligt fordi de mest tænker bagud i stedet for fremadrettet. Lars Olsen mener, at den ny tid kalder på nye måder at betragte verden på, og dermed også på nye politiske handle-mønstre. Lars Olsen kommer i slutningen af bogen selv med en række konstruktive forslag til fremtidige politiske målsætninger. De vil med garanti kunne danne grundlag for mange gode socialpolitiske diskussioner.

Bogen er opdelt i tre dele. Første del beskriver hvad der forstås ved fem-sjette-delssamfundet. Anden del handler om det danske uddannelsessystem – især med fokus på problemerne omkring de ikke-boglige erhvervsrettede uddannelser. Tredje del beskriver hvilke sociale og kulturelle mekanismer i det moderne samfund, der skaber den nye ulighed. Afslutningsvis peges der på hvilke politiske strategier, der kan modvirke opløsningen af samfundets sammenhængskraft.

I bogens første del formulerer Lars Olsen sin overordnede samfundsanalyse sådan: ”Danmark er i de seneste årtier blevet et *fem-sjattedelssamfund*. Det store flertal har aldrig haft det så godt, men et betydeligt mindretal lever under helt andre kår”.

Bogens anden del er helliget det ulighedsskabende uddannelsessystem. Nedbrydning af den sociale arv sker ikke alene igennem uddannelsessystemet. Grundlaget skabes allerede i den tidligste barndom. De kognitive (dvs. erkendelsesmæssige) kompetencer dannes allerede i barnets tidlige år før skolealderen. Højt uddannede familier er bedre til at stimulere disse intellektuelle egenskaber ved børn end lavt uddannede eller fraskilte forældre. Det der kan kompensere denne udvikling er daginstitutioner af høj pædagogisk kvalitet. Denne erkendelse bliver af Lars Olsen brugt til at slå et slag for det universelle velfærdssystem, hvor gode daginstitutionstilbud og gode skolemuligheder ikke kun er forbeholdt de rige og de veludannede gennem elitær undervisning og brugerbetaling.

I bogens tredje del understreges det, at økonomi ikke er hovedproblemet i den nye ulighed. I Danmark er det heldigvis sådan, at meget få er rigtig fattige, og de er det meget sjældent i lang tid. Alligevel spiller økonomi en væsentlig rolle. Bogen punkterer nemlig den udbredte forestilling om, at en stor økonomisk ulighed øger den sociale mobilitet – at økonomisk nød så at sige tvinger folk til at flytte sig socialt. Det for-

holder sig faktisk omvendt. Øget økonomisk ulighed medfører mere ulige muligheder. Danmark er et af de lande der har den mest lige indkomstfordeling samtidig med den største sociale mobilitet mellem generationerne.

Lars Olsen mener, der i fremtiden skal sættes ind på fem indsatsområder: En forbedret fordelingspolitik, der bl.a. indeholder øget beskatning af ejerboliger og mindre skat på lave arbejdsindkomster. En målrettet indsats af arbejdsmarkedspolitikken over for de svage grupper, og en tidlig indsats over for udsatte børn. En styrkelse af daginstitutionernes pædagogiske og læringsmæssige indhold – herunder at daginstitutionerne overflyttelse til Undervisningsministeriet, som i de øvrige nordiske lande. En bedre og mindre boglig skole, og et opgør mod individualisering og akademisering – med fokus på fællesskab og praksis. En boligpolitik, der modarbejder udviklingen af ”sociale reservater” – bl.a. gennem udbygning af den almennyttige boligsektor.

Sluttelig foreslås det, at der snarest bliver nedsat en *Lighedskommission*, der ikke blot består af uafhængige eksperter, men også inddrager nytænkende praktikere fra daginstitutioner, uddannelsesinstitutioner, sociale projekter m.v. Kommissionen bør komme med konkrete forslag til, hvordan vi skaber mere lige chancer i livet – lige fra overordnede politiske løsninger til ændringer i den kultur, der præger hverdagen i de offentlige systemer.